

Силабус
освітнього компоненту ПО 7

Назва дисципліни:	Соціальна відповідальність
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	051 Економіка
Освітньо-професійна програма:	Економіка
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5898
Рік навчання:	1
Семестр:	1
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра економіки і підприємництва
Мова викладання:	державна
Керівник курсу:	Деділова Тетяна Вікторівна
Контактний телефон:	(050) 281-83-28
E-mail:	dedilova@ukr.net
<i>Запрошений спікер</i>	Декан факультету організації та менеджменту Сілезької політехніки, президент Сілезького центру бізнес-етики та сталого розвитку, голова Комітету з питань корпоративної соціальної відповідальності та соціальних комунікацій Регіональної торгової палати в Катовіце (Польща), доктор габілітований, професор Кужур Олександра Сесилія

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей усвідомленого розуміння ролі та значення соціальної відповідальності в сучасному суспільстві, а також розвиток здатності інтегрувати принципи етики та сталого розвитку у професійну діяльність. Навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення з основними концепціями соціальної відповідальності, вивчення впливу соціально відповідальних практик на бізнес, суспільство та навколишнє середовище, а також на розвиток навичок аналізу, оцінки та впровадження таких практик у реальних умовах.

Предмет: концепції, принципи та практики соціальної відповідальності на різних рівнях; етичні засади діяльності та впливу соціально відповідальних дій на стейкхолдерів; стратегії та механізми реалізації соціальної відповідальності в бізнесі.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти із теорією та сучасною практикою впровадження аспектів соціальної відповідальності у бізнесі;
- набуття здобувачами вищої освіти вміння аналізувати передумови, механізми та принципи соціальної відповідальності;
- закріплення навичок самостійного обґрунтування висновків щодо прийняття соціально відповідальних рішень в умовах невизначеності зовнішнього середовища;
- розвиток дослідницьких та організаторських здібностей у здобувачів вищої освіти під час вивчення соціально-економічної поведінки суб'єктів господарювання;
- набуття навичок самостійного використання аналітичних інструментів дослідження в сфері соціальної відповідальності.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: знання, отримані здобувачами вищої освіти під час навчання на першому (бакалаврському) рівні.

Компетентності, яких набуває здобувач:

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК12. Здатність провадити соціально-економічну діяльність в галузі автомобільного транспорту.

Програмні результати навчання:

ПРН5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН16. Проводити соціально-економічну діяльність в галузі автомобільного транспорту.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ПР, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	2	3	4
1	ЛК. Соціальна відповідальність як суспільно-економічний феномен	2	-
	ПР. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	2	-
	СР. Напрями та функції соціальної відповідальності. Он-лайн курс «Академічна доброчесність в університеті» на платформі ВУМ.	16	20
	Проміжне тестування №1		
2	ЛК. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2	2
	ПР. Поняття та ознаки соціальної відповідальності людини, держави та суспільства	2	1
	СР. Механізм формування соціальної відповідальності у економічних суб'єктів. Он-лайн курс «Корпоративна стійкість. Розуміння та використання стратегічних можливостей» на платформі Coursera. Модуль 1.	8	9
	Проміжне тестування №2		
3	ЛК. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	2	-
	ПР. Соціальне підприємництво як стратегія соціально-відповідального бізнесу	2	-
	СР. Механізм формування соціального партнерства. Соціально відповідальні бізнес-інвестиції. Он-лайн курс «Корпоративна стійкість. Розуміння та використання стратегічних можливостей» на платформі Coursera. Модуль 2.	10	14
	Проміжне тестування №3		

1	2	3	4
4	ЛК. Екологічні аспекти соціальної відповідальності	2	-
	ПР. Критерії визначення екологічної відповідальності бізнесу	2	-
	СР. Екологізація бізнесу. Он-лайн курс «Корпоративна стійкість. Розуміння та використання стратегічних можливостей» на платформі Coursera. Модуль 3. Проміжне тестування №4	8	12
5	ЛК. Соціальні програми та проекти як прояв соціальної відповідальності	2	2
	ПР. Основні форми реалізації соціальних програм і проектів	2	1
	СР. Особливості реалізації соціальних програм і проектів. Он-лайн курс «Корпоративна стійкість. Розуміння та використання стратегічних можливостей» на платформі Coursera. Модуль 4. Проміжне тестування №5	20	21
6	ЛК. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	2	-
	ПР. Методи і показники оцінки соціальної відповідальності	2	-
	СР. Ефективність соціальної відповідальності. Он-лайн курс «Корпоративна стійкість. Розуміння та використання стратегічних можливостей» на платформі Coursera. Модуль 5. Проміжне тестування №6	8	12
7	ЛК. Соціальна відповідальність у системі корпоративного управління	2	-
	ПР. Вплив основних груп стейкхолдерів на формування соціальної відповідальності	2	-
	СР. Соціальна (нефінансова) звітність як інструмент корпоративної соціальної відповідальності. Он-лайн курс «Корпоративна стійкість. Розуміння та використання стратегічних можливостей» на платформі Coursera. Модуль 6. Проміжне тестування №7	8	12
8	ЛК. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності підприємств транспортно-дорожнього комплексу (ТДК) України	2	-
	ПР. Соціальна відповідальність підприємств ТДК України в ринковому середовищі	2	-
	СР. Засади формування і розвитку соціальної відповідальності підприємств транспортно-дорожнього комплексу України. Проміжне тестування №8	10	14
Разом	ЛК	16	4
	ПР	16	2
	СР	88	114

Індивідуальне навчально-дослідне завдання: не передбачене.

Методи навчання:

- словесний метод (лекції, гостьові лекції, пояснення, розповідь, форуми обговорення);
- інтерактивний метод (робота з інтерактивною дошкою, проходження онлайн-курсів);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- самостійна робота.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальну шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності:

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (табл. 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
4,55	91	4,00	80	3,45	69	повторне складання	
4,5	90	3,95	79	3,4	68	від 0 до 1,77	від 0 до 34
						повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (табл. 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «відмінно»: не менше 90% правильних відповідей;
- «дуже добре»: від 82% до 89% правильних відповідей;
- «добре»: від 74% до 81% правильних відповідей;
- «задовільно»: від 67% до 73% правильних відповідей;
- «задовільно достатньо»: від 60% до 66% правильних відповідей;
- «незадовільно»: менше 60% правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях здобувачів вищої освіти – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів;
- участь у курсах неформальної освіти з дисципліни, що підтверджена відповідними сертифікатами – 10 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з табл. 2;

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з табл. 3.
Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	не зараховано

Рейтингова оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ.

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою залік	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
80–89		B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
67-74		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки.
60–66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
	залік		
35–59	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
0–34		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).

Політика курсу:

- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- всі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_0-02.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

Рекомендована література:

Базова література:

1. Сіренко Н.М., Лункіна Т.І., Бурковська А.В. Соціальна відповідальність: навч. посібник. Миколаїв: МНАУ, 2021. 216 с.
2. Гарбар Ж.В., Мазур К.В., Мостенська Т.Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина 2. Корпоративна соціальна відповідальність: навч. посібник. Вінниця: ВНАУ, 2020. 228 с.
3. Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
4. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навч. посібник / Кузьмін О.Є., Пирог О.В., Чернобай Л.І., Станасюк Н.С., Пасінович І.І. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 244 с.
5. Соціальний менеджмент і соціальна відповідальність: навч. посібник. Харків: НФаУ, 2023. 188 с.

Додаткові джерела:

1. Соціальний капітал як економічний ресурс: сутність та умови нагромадження: монографія / З.І. Галушка, І.І. Нафус. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 248 с.

2. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект: монографія / За наук. ред. А.Я. Кузнєцової, Л.К. Семів, З.Е. Скринник. Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. 287 с.

3. Онлайн курс «Є ідея? Втілюй! Проектний дизайн для соціальних ініціатив» на платформі ВУМ. URL: <https://vumonline.ua/course/do-you-have-an-idea-embodiy/>

4. Онлайн курс «Від ідеї до змін: проектний менеджмент для соціальних ініціатив» на платформі ВУМ. URL: <https://vumonline.ua/course/from-ideas-to-changes/>

5. Онлайн курс «Сталість соціальних змін: згуртування громад» на платформі ВУМ. URL: <https://vumonline.ua/course/sustainability-of-social-changes-community-cohesion/>

6. Онлайн курс «Сталий розвиток: нова філософія мислення» на платформі ВУМ. URL: <https://vumonline.ua/course/sustainability-new-philosophy-of-thinking/>

Навчально-методичний комплекс ПО 7 «Соціальна відповідальність»:

<https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5898>

Затверджено на засіданні кафедри економіки і підприємництва
«26» серпня 2024 р., протокол № 1

Розробник силабусу навчальної
дисципліни

Тетяна ДЕДІЛОВА

Гарант освітньо-професійної
програми

Оксана ДМИТРІЄВА

Завідувач кафедри економіки
і підприємництва

Оксана ДМИТРІЄВА